

„Chyt' apust'!?”

Rybářství, ?? - už ani nevím.

Muškařským světem obchází strašidlo. Je to strašidlo „rybářské etiky”. Pod heslem „Chyt' a pust' ” - (Catch and release) se názorově polarizuje muškařská veřejnost a pomalu se stává věcí stavovské cti „někam patřit”. Etika znamená - jak vím ze slovníku cizích slov - nejvyšší mravnost. A kdo by si přál být označen jako rybářský nemrava! Rychle tedy naskočme do vlaku, který nás má dovézt k té nejvyšší rybářské mravnosti. Ale!

Je to správný vlak a jede správným směrem?

Mám své pochybnosti a začnu jimi vás, spolucestující za rybářskou etikou, obtěžovat. Jak se tak rozhlížím po světě, profiluje se hnutí „Chyt' a pust' ” ve dvou polohách. Jednak jako trest pravé ctnosti vyjádřené imperativem „No kill!” - „Nezabíjej!”; jednak jako z nouze ctnost, jako cesta, která by měla usměrnit neblahý dopad rybářského tlaku na revíry při současném snižování nákladů na jejich zarybňování a přitom dávala rybáři naději na souboje s většími a velkými rybami. Zvláště pragmatičtí Američané zdůrazňují tu druhou rovinu - a za tu upřímnost buďtež aspoň pochváleni. Společným jmenovatelem oběma polohám je lov jen pro zábavu, pro ukojení atavistického loveckého pudu.

Před očima se mi rýsují čtyři pyramidy. Potravní pyramidy, aby bylo jasno. Takové, jak je známe ze slabikářů ekologie. Základnou těchto pyramid je fytoplankton za jehož rozvoj vděčíme životodárnému Slunci, druhé patro tvoří drobní vodní ústrojenci - zooplankton a tak dále. Na vrcholu pyramidy stojí nejvyšší spotřebitel - predátor. U té první pyramidy je to vydra, volavka, orlovec, medvěd ... Na vrcholku druhé k nim přibyl člověk a protože se tak trochu „přemnožil” a zbavil ty první jejich přirozených biotopů, stojí na vrcholu té třetí potravní pyramidy se svou sítí a udicí sám. Stále však má pyramida přirozené završení, potravní řetězec je nezkrácen. Ovšem na vrcholu v dálce se rýsující čtvrté pyramidy nejvyšší predátor chybí. Je tam jen rozklad, hniloba, nekrofágní organizmy. A člověk se ve své namyšlenosti staví na bok té pyramidy, loví a vrací ryby vodě. Vydru, rybožravé ptáky do přírody nevrátí - nenechal tu pro ně místo, sám dary Slunce - přirozenou produkci svého revíru - pohrdá ve jménu rybářské etiky. Cítím, že je to proti přirozenému řádu světa, že je to stejný hřích jako nechat shnít obilí na poli, jako házet chleba do popelnice, když na této planetě téměř šestina lidstva hladoví. Jak rozumím J.Y. Cousteauovy když prohlašuje: „Lovit ryby jen pro zábavu - je perverze”. Tedy: Catch and release - jako nejvyšší projev mravnosti, rybářské etiky, odmítám!

To už spíše pochopím masivní propagaci tohoto hesla těmi, kteří z pozice vlastního prospěchu (pachtýři), nebo funkce (např. státní orgány v některých státech USA) se mají postarat o bohaté zarybnění a dobrý „sport” při neustále sílícím rybářském tlaku. Pohledme

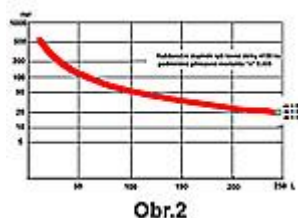
tentokrát na jiné pyramidy. Věkové pyramidy pstruha potočního (Rožnovská Bečva č. 2) z let 1982 a 1989. (Obr.1) Na první pohled je z nich patrné přelovování populace u starších ročníků pstruhů, kdy se tyto dostávají po dosažení lovné míry pod rybářský tlak. A ten se promítá i do vývoje věkové pyramidy, porovnáme-li její tvar z roku 1982 a roku 1989. Jak by asi vypadala věková pyramida nelovené populace je na obrázku rovněž naznačeno. Netroufám si znázornit věkovou pyramidu z revíru, kde se loví „Chyt' a pust' ”. Záměrně nechci zdůrazňovat mortalitu ryb puštěných z háčku, přesto že se do



proporcí pyramidy nepochybně promítne. V každém případě se na takovém revíru dají očekávat dobré rybářské zážitky a výrazně nižší náklady na zarybnění, finanční zisk z neomezeně prodávaných povolenek. Ale stále se mi tu nepříjemně připomíná pan Cousteau se svým vyhlášením o rybolovu jen pro zábavu.

Jak se tedy zachovat?

Myslím si, že je to věc svědomí jednoho každého, bude-li ryby chytat a pouštět, nebo si úlovek (v mezích rybářského řádu) ponechá a sní. Jsem přesvědčen, že bychom měli vycházet z našich podmínek a současných znalostí ekologie ryb. Máme v porovnání se světem poměrně striktní ustanovení rybářského řádu, důsledně zpracované hospodářské plány na každý revír, statisticky hodnotíme výsledky chovu a lovu. Máme tedy všechny nástroje na to, abychom racionálně vykonávali rybářské právo na svých revírech. Stanovili jsme např. roční limit úlovků lososovitých ryb na jednu pstruhovou povolenku. Je to ustanovení, které může účinně usměrňovat lov a prospět bonitě revíru. Roční limit však nesmí být rigidním paragrafem rybářského řádu, musí být pružně přizpůsobován místním podmínkám. Na příkladu Rožnovské Bečvy č.2



limitu dovolí využít plně přirozenou produkci revíru, omezí rybářské „excesy”, usměrní lov v takovém směru, aby se v úlovku rybářů objevil i vyšší podíl větších ryb. Na obr. 2 je znázorněn vztah mezi počtem „efektivně lovicích” - n_{ef} (počet hypotetických rybářů, tj. takových, kteří by využili všechny teoreticky možné docházky. n_{ef} = počet vydaných povolenek x míra jejich využití) a ročním limitem L. Všechny údaje pro konstrukci takového grafu získáme ze Záznamů o docházce k vodě a přehledů o plnění hospodářských plánů.

Dohodneme-li se např. na odlovování řekněme 60 - 70% maximální zásoby ryb lovné délky, vidíme, že při 50 efektivně lovicích (což odpovídá asi 350 vydaným povolenkám) je roční limit 100 ks lososovitých na povolenku účinným opatřením. V dobách, kdy místní organizace vydávala stovku pstruhových povolenek byl roční limit zbytečný (- asi 15% využívání možných docházek je dlouhodobě stálé) a denní limit byl dostatečnou ochranou obsádky. Naopak, jak bude zájemců o povolenky přibývat, bude muset být i roční limit upravován. Dovedl bych si představit i situaci, kdy roční limit by byl tak nízký, že by to už opravdu někomu nestálo za to rybu brát, a tak by se „zadními vrátky” dostal až k tomu „Chyt’ a pust’ ”.

Je však ještě skupina rybářů, pro které je ulovení ryby skutečně věcí druhořadou. Jsou prostě se svou řekou rádi, a mají-li svou přítomnost u vody zdůvodnit a nepůsobit na veřejnost dojmem zoufalců kteří se sem přišli utopit, maskují se udicí. Potkávám se s nimi a ručím vám za to, že tito milenci Řeky jsou dalecí toho šikovat se v hnutích pod jakoukoliv vlajkou a vytvářet „nové etické iniciativy”. Tiše je obejdeme a v duchu jim žehnejme.

Neznámkujme se tedy „z mravů” na základě kritéria „Chyt’ a pust’ ”! Mravnost člověka - nejen rybáře - je asi v něčem jiném; v čase i prostoru se mění. Já ji vnímám jako akord - souznění citu a rozumu se zákony přírody, jejíž jsme z vyšší vůle součástí - ať se nám to líbí nebo ne.